

Μεταγραφή, συγγραφικές & εκδοτικές επεμβάσεις και πρωτογενείς πηγές

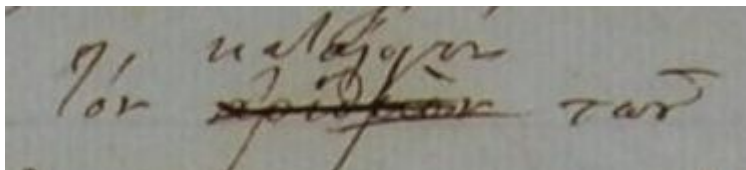
Μεταγραφές πρωτογενών κειμενικών τεκμηρίων

~~Γεννήθηκε στην πλατεία Αμερικής.~~
Μεγάλωσε στη Βικτώρια.
Ζει στην Κυψέλη. Το βιβλίο αυτό
~~Είναι το εικοστό τρίτο βιβλίο του.~~
Χρησιμοποιεί το γράμμα
~~Α~~ με τον
όνομα της Λίζα Κ.

[το τελευταίο βιογραφικό σημείωμα του Μένη Κουμανταρέα (πηγή: lifo.gr)]

The Shelley-Godwin Archive
<http://shelleygodwinarchive.org/>

Τι ακριβώς συμβαίνει στο κείμενο του εγγράφου ;

[Καποδίστριας (Αίγινα) προς Γεώργιο Μιχαήλ
Αντωνόπουλο, Αρχείο Ι. Καποδίστρια
(Εξερχόμενα), Γ.Α.Κ. - Αρχεία Νομού
Κερκύρας, 1828.03.17
kapodistrias.digitalarchive.gr/]

Η λέξη **ἀριθμόν** έχει οριζόντια γραμμή διαγραφής και η λέξη **κατάλογόν** έχει γραφτεί από επάνω στο διάστημα μεταξύ των γραμμών.

Η λέξη **ἀριθμόν** έχει διαγραφεί κι έχει αντικατασταθεί με τη λέξη **κατάλογόν**.

Αρχικά, το κείμενο διάβαζε **ἀριθμόν**, ωστόσο σε κάποιο μεταγενέστερο στάδιο η λέξη διαγράφηκε και η λέξη **κατάλογόν** προστέθηκε στο ίδιο σημείο.

Ποιος είναι ο στόχος μιας μεταγραφής;

ένας “ειδικός τύπος ανάγνωσης”

- Πρόσβαση σε μια πρωτότυπη/πρωτογενή κειμενική πηγή → αποκωδικοποίηση
- Κατανόηση - ερμηνεία → βιβλιογραφική προσέγγιση εγγράφου
- Προσθήκη ή χρήση επιπλέον πληροφορίας → χρονική-ποιοτική ιεράρχηση γραφών | κριτικά, ιστορικά ή πραγματολογικά σχόλια

Κάθε μεταγραφή είναι :

- επιλεκτική (selective)
- ενέχει μια μορφή ερμηνείας (interpretative)
- υποκειμενική και εξαρτάται από τις αποφάσεις του εκάστοτε εκδότη

Πρωτότυπο τεκμήριο → ~~χειρόγραφο~~

ηλεκτρονική μεταγραφή (word, plain text, xml)

Τι κάνω όταν μεταγράφω;

- παρατηρώ καλά το πρωτότυπο τεκμήριο ή την εικόνα του
- επισημαίνω περιοχές του εγγράφου, όπως κείμενο, εικόνες, διακριτικά σημεία κλπ
- εντοπίζω την πρώτη γραμμή
- ξεκινώ να πληκτρολογώ την πρώτη γραμμή
- επισημαίνω ειδικούς χαρακτήρες
- καταγράφω αλλαγές/επεμβάσεις στο κείμενο όπως υπογραμμίσεις, προσθήκες, διαγραφές, μεταθέσεις χωρίων κλ.π.
- επισημαίνω τα δομικά στοιχεία του κειμένου
- αναγνωρίζω συγγραφικές ενέργειες και συγγραφείς
- επισημαίνω ονομαστικές οντότητες

Τι κάνω όταν μεταγράφω για μια ψηφιακή έκδοση;

- παρατηρώ καλά το πρωτότυπο τεκμήριο ή την εικόνα του `<facsimile>`
- επισημαίνω περιοχές του εγγράφου, όπως κείμενο, εικόνες, διακριτικά σημεία κλπ `<surface>`, `<zone>`
- εντοπίζω την πρώτη γραμμή `<line>`
- ξεκινώ να πληκτρολογώ την πρώτη γραμμή
- επισημαίνω ειδικούς χαρακτήρες `<g>`
- καταγράφω αλλαγές/επεμβάσεις στο κείμενο όπως υπογραμμίσεις, προσθήκες, διαγραφές, μεταθέσεις χωρίων κλ.π. `<hi>`, `<mod>`
- επισημαίνω τα δομικά στοιχεία του κειμένου `<div>`, `<p>`, `<head>`, `<list>`
- αναγνωρίζω συγγραφικές ενέργειες&συγγραφείς `<add>`, ``, `<abbr>`, `@hand`
- επισημαίνω ονομαστικές οντότητες (τι κάναμε εχθές!)

Μεταγραφή σε TEI

`<teiHeader>`: provides metadata for the whole thing, at various levels, notably including a `<msDesc>`

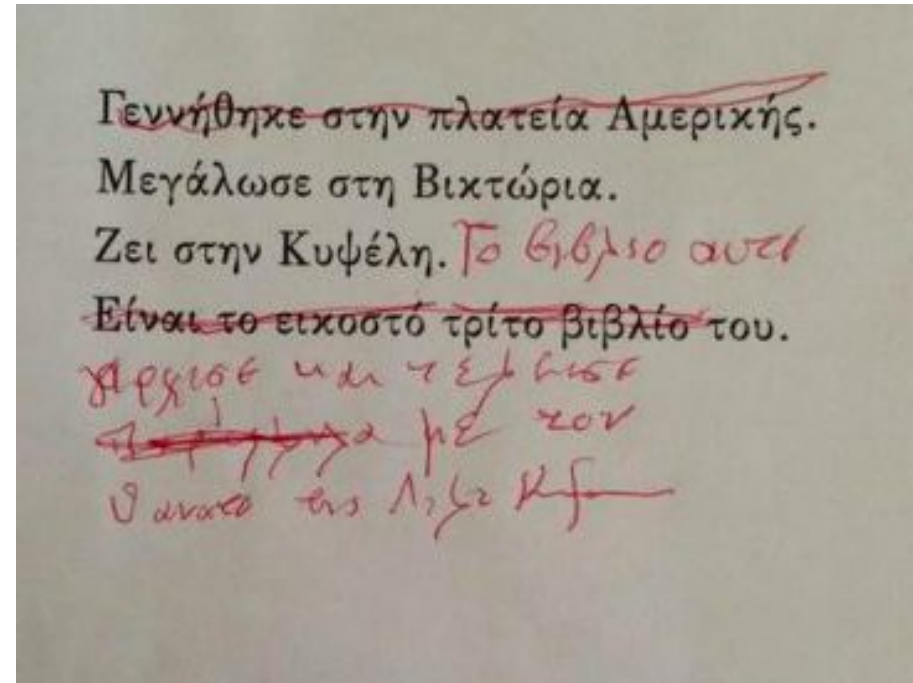
`<facsimile>`: organizes a set of page images representing a document

`<sourceDoc>`: a transcription focusing on the physical view of a document, e.g. for a dossier génétique
a structured representation of a document
considered purely as a physical object, a 'objective' transcription

`<text>`: contains a structured reading of a document's intellectual content ... its 'text' (or a set of such things)

```
<TEI
xmlns="http://www.tei-c.org/ns/1.0" >
<teiHeader> <!-- metadata -->
</teiHeader>
<facsimile> <!-- digital copies -->
</facsimile>
<sourceDoc> <!--
physical/topographical
representation --> </sourceDoc>
<text> <!-- text-structural
representation --> </text>
</TEI>
```


Άραγε, σε μια ψηφιακή μεταγραφή κωδικοποιούμε
το κείμενο
ή το έγγραφο
ή τη διαδικασία;

Το TEI διακρίνει μεταξύ της πρόθεσης της μεταγραφής του κειμενικού περιεχομένου αφ' εαυτού και μεταξύ της φυσικής/ βιβλιογραφικής μεταγραφής του (between textual and documentary transcription)

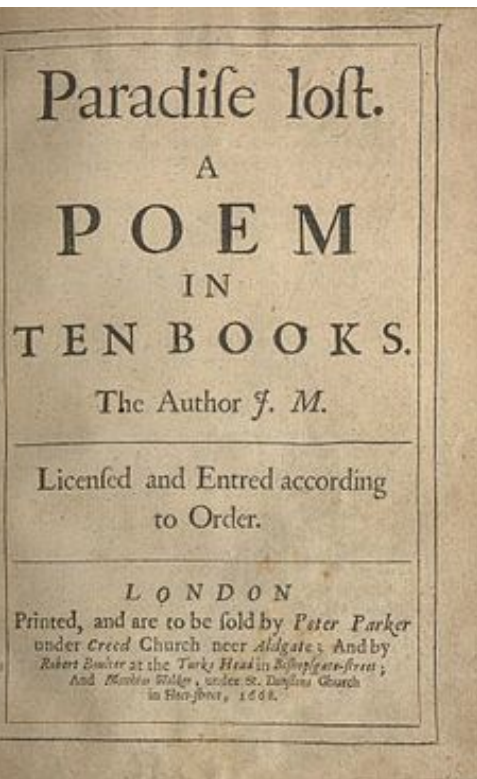
Ενδιαφέροντα στοιχεία που συνήθως ένας εκδότης συναντά κατά τη μεταγραφή

1. Ειδικοί χαρακτήρες
2. Συντομογραφίες
3. Προφανή λάθη και εκδοτικές διορθώσεις / επεμβάσεις
4. Μη σταθερή ορθογραφία και ομαλοποίηση
5. Συγγραφικές διαγραφές, προσθήκες, αντικαταστάσεις, τροποποιήσεις
6. Δυσανάγνωστα ή κατεστραμμένα χωρία
7. Πληροφορία σχετικά με την πρωτότυπη μορφή / original layout information

Ειδικοί χαρακτήρες

Αλλόγραφα και ειδικοί χαρακτήρες

<g> (character or glyph) αναπαριστά ένα μη τυπικό χαρακτήρα

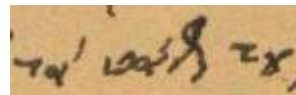

<title>

Paradi<g>s</g>e

lo<g>s</g>t

</title>

τ<g>ου</g>

Συντομογραφίες

Συντομογραφίες συνήθως απαντούν σε χειρόγραφα τεκμήρια προκειμένου να περιορίσουν την συγγραφικό κόπο χρησιμοποιώντας ειδικά σύμβολα για να αντικαταστήσουν:

Ομάδες γραμμάτων

Λέξεις

Ομάδες λέξεων

Μορφές συντομογραφιών:

- **Συντμήσεις:** the first letter or letters of the word are written, generally followed by a point : for example 'e.g.' for 'exempli gratia' π.χ., κ.λπ, βλ.
- **Αρκτικόλεξο ή Ακρωνύμιο** Η.Π.Α, Ο.Τ.Ε.
- **Επίτμηση** : το πρώτο και το τελευταίο γράμμα της λέξης εμφανίζεται, συνήθως με κάποιο διακριτικό της σύντμηση (απόστροφος) : πχ. 'Mr.' for 'Mister', Δρ αντί Δόκτωρ
- Brevigraphs & Special signs πχ. &
- Superscripts 20^{ου} αιώνα

Συντομογραφίες παντού!

Δρ.

π.χ.

Η.Π.Α.

κ.λπ.

Συντομογραφίες και ανάπτυξή τους

Μια συντομογραφία δύναται να έχει δύο αναγνώσεις

as a particular sequence of letters or marks upon the page: thus, a ‘p with a bar through the descender’, a ‘superscript hook’, a ‘macron’

as another way of representing the letter or letters it is believed to be standing for: thus, ‘per’, ‘re’, ‘n’

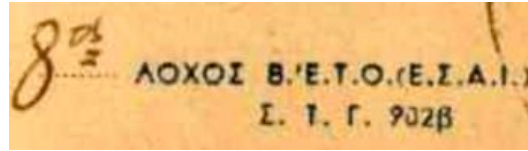
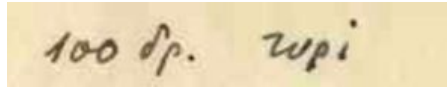
Two Levels of Encoding Abbreviations

TEI proposes elements for two levels of encoding:

the whole of an abbreviated word and the whole of its expansion may be marked using <abbr> and <expan> respectively

abbreviatory signs or characters and the ‘invisible’ characters they imply may be marked using <am> and <ex> respectively

Συντομογραφίες και η ανάπτυξή τους στο ΤΕΙ

<abbr> Συντομογραφία

<expn> Ανάπτυξη συντομογραφίας

<ex> (editorial expansion) περιέχει μια ακολουθία γραμμάτων που προσθέτει ο εκδότης όταν αναπτύσσει μια συντομογραφία, οι “αόρατοι χαρακτήρες”

<am> (abbreviation marker) περιέχει μια ακολουθία γραμμάτων ή συμβόλων που εμφανίζονται στη συντομογραφία αλλά παραλείπονται ή αντικαθίστανται στην ανεπτυγμένη εκδοχή της

Κάτι παίζει με το <choice>...

<choice> ομαδοποιεί εναλλακτικές κωδικοποιήσεις

Συντομογραφίες

<abbr> (abbreviated form)

<expn> (expanded form)

Προφανή λάθη

<sic> (apparent error)

<corr> (corrected error)

Ομαλοποιήσεις

<orig> (original form)

<reg> (regularized form)

100 δρ. wpi

```
<choice>  
<abbr>δρ<am>.</am>  
</abbr>  
<expn>δρ<ex>άμ ι α</ex></expn>  
</choice>
```

8^α ΛΟΧΟΙ Β.Ε.Τ.Ο.(Ε.Σ.Α.Ι.)
Σ. Τ. Γ. 9028

```
<choice>  
  <abbr>8  
    <am>ος</am>  
</abbr>  
<expn><ex>όγδοος</ex>  
</expn>  
</choice>
```

Difficult one:

CU L8R

<choice>

<abbr>

<am>C</am>U L<am>8</am>R</abbr>

<expan>

<ex>SEE Y</ex>O<ex>U</ex> L<ex>ATE</ex>R</expan>

</choice>

```
<choice>
<abbr>ev<am>
<g ref="#b-er"/>
</am> y</abbr>
<expan>ev<ex>er</ex>y</expan>
</choice>
```

```
<choice>
<abbr>
<am>
<g ref="#b-per"/>
</am>sone</abbr>
<expan>
<ex>per</ex>sone</expan>
</choice>
```

Μη σταθερή ορθογραφία και ομαλοποίηση

Πρωτογενή τεκμήρια συχνά περιέχουν παλαιότερους ορθογραφικούς ή λεξικούς τύπους ή ακόμη και ποικιλία ως προς την ορθογραφία. Προκειμένου να αναζητηθούν και να επεξεργαστούν περαιτέρω, οι τύποι αυτοί ενδείκνυται να ομαλοποιηθούν.

Το `<reg>` (regularized) στοιχείο χρησιμοποιείται για τον ομαλοποιημένο τύπο
Το `<orig>` (original) στοιχείο χρησιμοποιείται για το μη σταθερό/παλαιότερο τύπο.

Και τα δύο στοιχεία μπορούν να ομαδοποιηθούν χρησιμοποιώντας το στοιχείο `<choice>`.

ΠΙΣΤΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

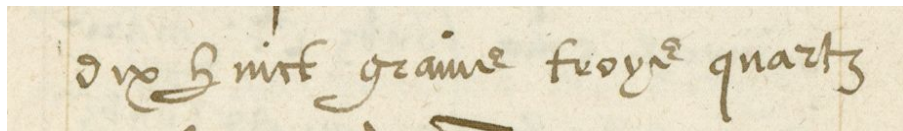
ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ

ΑΓΓΛΙΑ

<choice>

<orig>ΤΑΞΙΔΕΒΟΝΤΑΣ</orig>
>

<reg>ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ</reg>
</choice>

In this case, a further semantic regularisation is possible :

<lb/>

<measure quantity="18.75" unit="gr">dix

<choice>

<orig>huict</orig>

<reg>huit</reg>

</choice> grains

<choice>

<orig>troys

quartz</orig>

<reg>trois-quart</reg>

</choice>

Διορθώσεις - επεμβάσεις

Προφανή λάθη στο κείμενο μπορούν να καταγραφούν όπως ακριβώς εμφανίζονται, ως διορθωμένα, ή να συνδυάσουν τα δυο αυτά επίπεδα με το `<choice>`. Στο επίπεδο της επεξεργασίας κατόπιν μπορεί να γίνει αναζήτηση / οπτικοποίηση είτε για το πρωτότυπο είτε για το διορθωμένο τμήμα.

`<sic>` περιέχει το πρωτότυπο/ λανθασμένο κείμενο

`<corr>` περιέχει τη διορθωμένη (από τον εκδότη) εκδοχή του κειμένου

Το `<sic>` χρησιμοποιείται προκειμένου να υποδείξει πως το κείμενο είναι η εσφαλμένο ενώ το `<corr>` (correction) χορηγεί την κατά τον εκδότη ορθή γραφή του κειμένου :

`<sic>πολλά</sic>`

`<corr>πολλά</corr>`

William Shakespeare died in <choice>
<corr>1616</corr> <sic>1614</sic>
</choice>

<choice> <sic>relea</sic> <corr cert="high">relicta</corr> <corr cert="low">relatio</corr> </choice>

Συγγραφικές διαγραφές, προσθήκες, αντικαταστάσεις, τροποποιήσεις

Τα πρωτογενή τεκμήρια συχνά διαθέτουν αλλαγές ή επεμβάσεις στο κείμενο, είτε από τον ίδιο τον αρχικό δημιουργό είτε από κάποιο επόμενο χέρι.

Οι επεμβάσεις αυτές μπορούν να κωδικοποιηθούν χρησιμοποιώντας τα στοιχεία `<add>` (addition) ή `` (deletion). Στις περιπτώσεις που η διαγραφή και η προσθήκη συνιστούν τμήματα μιας πράξης αντικατάστασης, μπορούν να ομαδοποιηθούν χρησιμοποιώντας το στοιχείο `<subst>` (substitution). Χρησιμοποιούμε attributes για να διευκρινήσουμε ποιος έκανε τι και πότε.

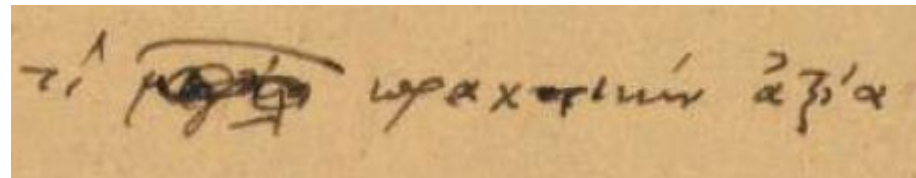
`<add>` προσθήκη στο κείμενο. Η `@place` attribute υποδηλώνει την θέση της προσθήκης (πχ above, below, intralinear)

`` γράμμα, λέξη ή φράση διεγραμμένα στο κείμενο. Η `@rend` attribute επεξηγεί τη διαγραφή (πχ strikethrough, overwritten)

`<subst>` (substitution) ομαδοποιεί μια διαγραφή και μια προσθήκη ως τμήματα μιας πράξης αντικατάστασης/επέμβασης.

`<mod>` (modification) αποδίδει κάθε τύπου γενική τροποποίηση χωρίς περαιτέρω ερμηνεία της -- ενδέχεται να συνοδεύεται με `@type` attribute για περαιτέρω επεξήγηση.

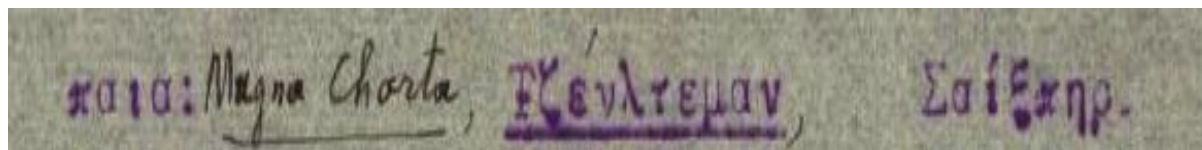
Συγγραφικές διαγραφές & προσθήκες (addition & deletion)

τι ~~μεγάλη~~ πραχτικήν αξία

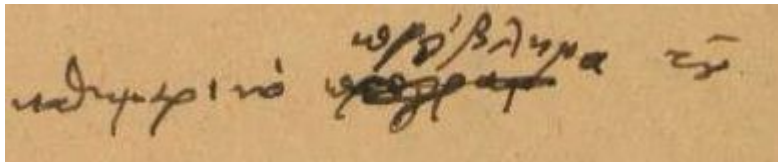
Η

τι ~~μεγάλη~~
~~μεγάλη~~
πραχτικήν αξία

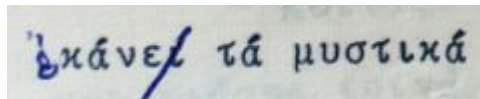
~~παια:~~ ~~Μagna Charta~~, Τζέντλεμαν, Σαίξπηρ.

Συγγραφικές αντικαταστάσεις (substitution)

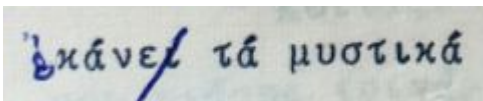


```
καθημερινό  
<subst><del  
rend="strikethrough">πρόγραμ</de  
l> <add  
place="above">πρόβλημα</add>subs  
t> του
```

Πρόκειται όντως για αντικατάσταση, δηλ. η διαγραφή και η προσθήκη έγιναν στην ίδια συγγραφική κίνηση;


```
<add>έ</add>κανε <del  
rend="strikethrough">ι</del> τα  
μυστικά
```


Additions and deletions crossing element boundaries

When additions and deletions are not conveniently well-nested within other parts of the structure, we can use spanning techniques.

The elements `<addSpan>` and `<delSpan>` delimit a span of text by pointing mechanisms rather than by enclosing it.

`@spanTo` indicates the end of a span initiated by the element bearing this attribute.

```
<|> .... </|>
```

```
<addSpan spanTo="#id4"/>
```

```
<|>
```

```
<!-- an interpolated line -->
```

```
</|>
```

```
<anchor xml:id="id4"/>
```

```
<|> .... </|>
```

Using attributes to clarify who did what when

The author (WJ) wrote ‘One must have lived... ’

The author added the word ‘But’ before ‘One’

An editor (FB) corrected ‘One’ to ‘one’

```
<add place="supra" hand="#WJ" cert="medium"> But</add>
```

```
<choice>
```

```
<sic>One</sic>
```

```
<corr resp="#FB" cert="high">one</corr>
```

```
</choice> must have lived ...<!-- elsewhere -->
```

```
<respStmt xml:id="FB"> <resp>editorial changes</resp>
```

```
<name>Fredson Bowers</name> </respStmt>
```

```
<respStmt xml:id="WJ"> <resp>authorial changes</resp>
```

```
<name>William James</name>
```

Δυσανάγνωστα χωρία (Semi-legible text)

Το στοιχείο `<unclear>` περιγράφει ένα κείμενο ή ένα τμήμα κειμένου που είναι μερικώς αναγνώσιμο ή δυσανάγνωστο, και συνεπώς και η μεταγραφή παρατίθεται με ένα ποσοστό αμφιβολίας/αβεβαιότητας, καθώς είναι μερικώς δυσανάγνωστο χωρίο.

@reason : σημειώνει την αιτία της αμφιβολίας γύρω από την μεταγραφή.

@resp : σημειώνει το υποκείμενο/φορέα που είναι υπεύθυνος για τη μεταγραφή

@cert : σημειώνει τον βαθμό της βεβαιότητας γύρω από τη μεταγραφή

Δυσανάγνωστα χωρία

«Θά πεις ὅτι εἶσαι μέ τόν Μπίλ, τό νούμερο
έννιά, ~~τοῦ Μπίλ~~ Καί θά καθαρίσεις».

```
<subst>
<del>
<unclear    reason="striketrough"    cert="high"    resp="#MK">    έτσι    θα
ησυχάσουνε
</unclear>
</del>
<add place="close">Καί θα καθαρίσεις.
</add>
</subst>
```

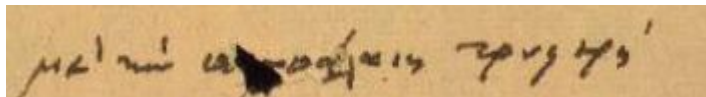
Κατεστραμμένα χωρία

`<damage>` περιγράφει την ύπαρξη φυσικής φθοράς στο έγγραφο, ανεξάρτητα αν το κατεστραμμένο κείμενο είναι ή όχι δυνατό να αναγνωστεί

`<supplied>` σημειώνει εάν ο εκδότης έχει χορηγήσει κάποια μεταγραφή η οποία δεν είναι ευδιάκριτη στο κείμενο, είτε λόγω φυσικής φθοράς/καταστροφής είτε λόγω λάθους

`@reason` διευκρινίζει τον λόγο για τον οποίο χορηγείται το κείμενο

Κατεστραμμένα χωρία

με την π

<damage agent="paper hole">

<supplied>αμ</supplied>

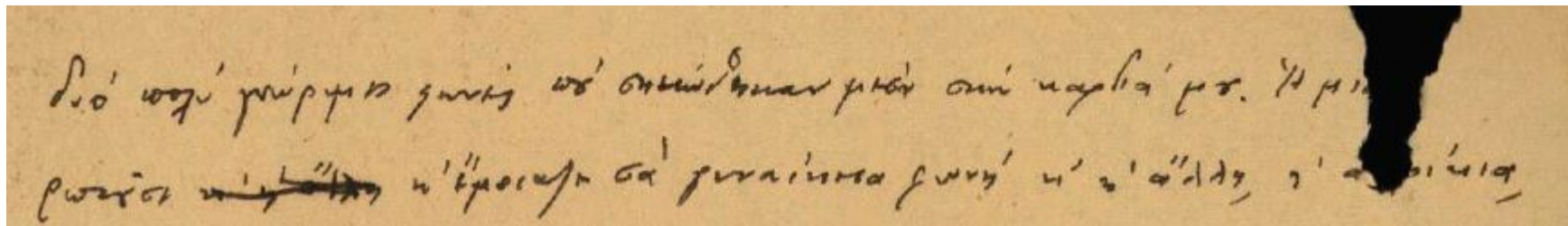
</damage>

πάλαιη τρυφερή

Κατεστραμμένα χωρία - lacunae

Όταν τμήμα κειμένου έχει σκοπίμως / εμπρόθετα παραληφθεί ή δεν δύναται να αποδοθεί με ακρίβεια, το `<gap>` στοιχείο χρησιμοποιείται, συνοδευόμενο από το `@reason` που επεξηγεί τον λόγο της παράλειψης αλλά και τα `@extent` και `@unit` προσδιορίζοντας το μέγεθος του εν λόγω χωρίου.

Κατεστραμμένα χωρία - lacunae

H μ<gap reason="wormhole" extent="3"
unit="mm"/><lb/>ρωτουσι...

H α<gap reason="wormhole" extent="2"
unit="mm"/><lb/>ικία,

7.8.48

Κύριε Μαρτούριζε,

Έγραψα την 20/7/48 περίτ 2.

63, και μετά γνώω πως 63

ωραιοτέρω ότι ο Έργιος 63

όχι, μόνον ενδιαφέρεται

μετά κοπής ενδιαφέρονται αλοιχία, 4772

και επέμεινε εις τζ' ιδείν τον «καταφορτωμένο»

μετά λύπης μου να σας
πληροφορήσω ότι ο
ανηψιός σας<gap
reason="censorship"></ga
p> όχι μόνο επιβαρύνεται
με πολλά επιβαρυντικά
στοιχεία αλλά και εμμένει
εις τας ιδέας του «
κουμουνιστικάς »

Πληροφορία σχετικά με την πρωτότυπη μορφή - Original layout information

The TEI privileges the logical view, but does permit the physical view to ‘show through’ as empty milestone elements :

<gb> the start of a new gathering or quire

<pb> the start of a new page

<cb> the start of a new column

<lb> the start of a new written line

These are primarily useful to establish a reference system.

The <fw> element can be used to mark ‘paratextual’ features such as running heads, foliotation etc.

The <handShift> element can be used to mark changes of hand or writing in a document.

THE TRAGEDIE OF
HAMLET, Prince of Denmarke.

Actus Primus. Scœna Prima.

<cb />

ardo and Francisco two Centinels.

Bar. Hc.

<lb /> ou come most carefully vpon your houre.
now strook twelue, get thee to bed *Francisco.*

Fran. For this releefe much thanks: 'Tis bitter cold,
And I am sicke at heart.

<lb /> Have you had quiet Guard?

Fran. Not a Mouse stirring.

Barn. Well, goodnight. If you do meet *Horatio* and *Marcellus*, the Riuals of my Watch, bid them make hast.

Enter Horatio and Marcellus.

Fran. I think I hear them. Stand: who's there?

Hor. Friends to this ground.

Mar. And Leige-men to the Dance.

Fran. Give you good night.

24th. O farewell honest Soldier, who hath reliev'd you?

<cb />

nes, *Marcellus* and my selfe,
ing one.

Mar. Peace, breake thee of: Enter the Ghost.
Looke where it comes againe.

Barn. In the same figure, like the King that's dead.

Mar. Thou art a Scholler; speake to it *Horatio*.

Barn. Lookes it not like the King? Marke it *Horatio*.

Flora. Most like: It harrowes me with fear & wonder

Barn. It would be spoke too.

Mar. Question it Horatio.

Hor. What art thou that vsurp'st this time of night,
Together with that Faire and Warlike forme

In which the Majesty of buried Denmarke
Did sometimes march : By Heaven I charge thee speake

Mar. It is offended.

Barn. See, it stalks away.

Hor. Stay: speake; speake: I Charge thee, speake.

Exit the Ghost.

Mar. 'Tis gone, and will not answer.

Barn. How now *Horatio*? You tremble & look pale:

Is not this something more than Fantafic?

What think you on't?

Her. Before my God, I might not this believe.

<pb/>

<cb/>

<cb/>

Ely dist li contes q' il vus tait
 apuie le receve pour uoier fa
 caité q' il mist amour a li
 tours comens a eclaircir li
 egarde a uoir les murs blancour mit
 diement a le baillie qu'onc. rait li
 non gaires egarde q' il uir par la
 fist mlt q' il fumee - ra po apes uir fl
 de s'lor li uia. les sales uerdee a fl
 fonde les eglyses a les moultiers a fu uo
 de lui en aurt. li vus bons uoir fu
 caitel amir q' il amors plus q' nul ca
 car en ce caitel amir toure sepaie
 a tous les cotes. lors na en nule cose d
 monde current car il amir uerle hof
 debusli a les fls amir teus q' ne le
 pour secoure ne adier. a sa fin eunt uo
 time a fice nourie a fls eunt bone fenie
 vers dieu a vers le siecle come cele q'
 defendue de hure lignage au liu d'au
 a uie de q' il ouerdia son fil aler:

Skavenmark

Changes of hand: <handShift>

A special kind of milestone the <handShift> can be used to mark the beginning of a sequence of text written in a new hand, or the beginning of a scribal stint.

<l>When wolde the cat dwelle in his ynn</l>

<pb n="f.23v"/>

<handShift medium="greenish-ink" new="#h1"/>

<l>And if the cattles skynne be slyk <handShift medium="black-ink" new="#h2"/>
and gaye</l>

<handNotes>

<handNote xml:id="h1" script="connerplate">Carefully written with

The <handNote> element is used to provide information about each hand distinguished within the encoded document.

When the 'transcr' module is used, the element <handNotes> is available, within the <profileDesc> element of the Header, to hold one or more <handNote> elements. (brief)

When the 'msdescription' module is included, the <handDesc> element also becomes available as part of a structured manuscript description. (more robust)

It is possible to use the two elements together if, for example, the <handDesc> element contains a single summary describing all the hands discursively, while the <handNotes> element gives specific details of each. the

Paris 8.3.1974

Γραφείο Γραμμάτων

Παρακαλούμε να με ελεήσει ο Θεός
και, Ημερολόγιο της Εργασίας σας, Το οποίο είναι
να γίνει, να το φέρω. Αν δει με τα δικά σας
Τμήματα με την ελπίδα να είναι και
με ελπίδα

Μιχάλης

19 Rue Alph. de Neuville
PARIS 75017

envoyé le 15/3/74

aussi à Philippe Iliou Paris
et à B.H. Borgeas N. / 1019

<handShift new="#h1" resp="#das"/>... and
that good Order Decency and
regular worship may be once more
introduced and Established in this Parish
according to the Rules and Ceremonies of
the Church of England and as under
a good Consciencious and sober Curate
there would and ought to be
<handShift new="#h2" resp="#das"/> and for
that purpose the parishioners
pray

Με αγάπη

Μιχάλης

19 Rue Alph. de Neuville

PARIS 75017

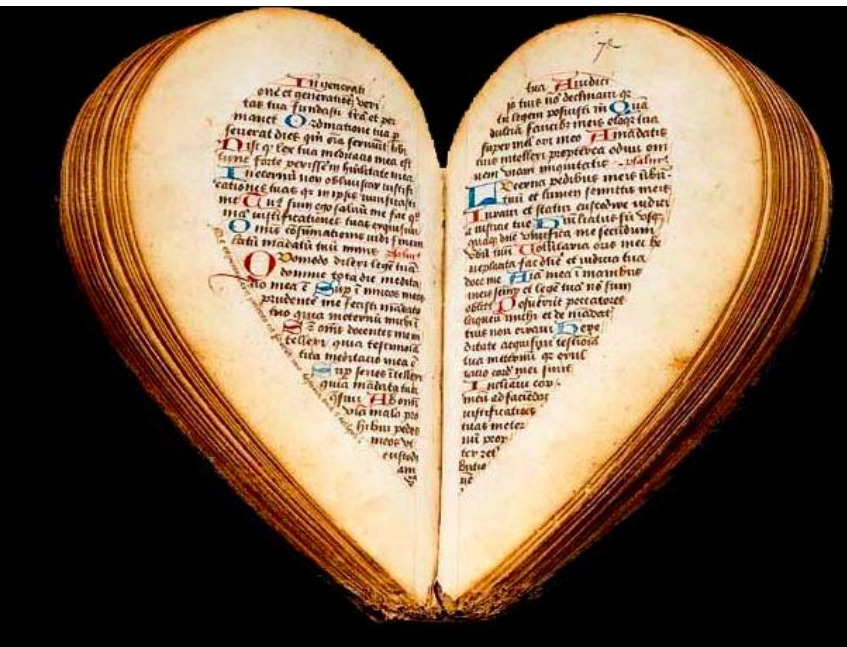
[Σημείωση του Τσίρκα στο κάτω μέρος της επιστολής (με μολύβι)]

envoyé le 15/3/74

aussi à Philippe Iliou Paris

Πρωτογενείς πηγές: εικόνα/κείμενο – facsimile / transcription

Καθ' όλη την ιστορία του έντυπου πολιτισμού, απαντούν κείμενα το νόημα των οποίων είναι στενά συνδεδεμένο τόσο με την ίδια την εμφάνισή τους (documentary appearance) όσο και με το γλωσσικό τους περιεχόμενο, ή ακόμη κι από την αλληλεπίδρασή των δυο αυτών παραμέτρων.

Livre d' heures à l' usage d'Amiens by Nicolas Blairié (Picardie, 15th century)

[image: Bibliothèque Nationale de France /classes.bnf.fr/dossisup/grands/ec060a.htm]

Πρωτογενείς πηγές: εικόνα/κείμενο – facsimile / transcription

Η φυσική όψη ενός εγγράφου ενδέχεται να χορηγεί επιπλέον πληροφορίες που να αξίζει να περιληφθούν στην έκδοσή του.

Μεταγραφή σε TEI και πρωτογενείς πηγές

<teiHeader>: χορηγεί μεταδεδομένα για το σύνολο της πηγής, σε διαφορετικά επίπεδα, κυρίως περιλαμβάνοντας το **<msDesc>**

<facsimile>: ομαδοποιεί ένα σύνολο εικόνων σελίδων που απαρτίζουν ένα έγγραφο / τεκμήριο

<sourceDoc>: περιέχει μια μεταγραφή που επικεντρώνεται στην φυσική όψη ενός εγγράφου | μια δομημένη αναπαράσταση του εγγράφου ιδωμένου αποκλειστικά ως φυσικού αντικείμενου, μια “ αντικειμενική” μεταγραφή

<text>: περιέχει μια δομημένη ανάγνωση του κειμενικού περιεχομένου ενός εγγράφου

```
<TEI
xmlns="http://www.tei-c.org/ns/1.0" >
<teiHeader> <!-- metadata -->
<sourceDesc> <msDesc> </msDesc>
</sourceDesc>
</teiHeader>
<facsimile> <!-- digital copies -->
</facsimile>
<sourceDoc> <!--
physical/topographical representation
-->
</sourceDoc>
<text> <!-- text-structural
representation --> </text>
</TEI>
```

<msDesc>

<msDesc> εντός του <sourceDesc> στο <teiHeader>

<msIdentifier> : <settlement>, <repository> and <idNo>.

<msContents>: <msItem> to create: mark up its <author>, <title>, and <textLang>, <titlePage>

<physDesc>: mark up the nature of the physical object being described (remember this is an attribute @form on the element <objectDesc>). Within <objectDesc> add <supportDesc> and <extent>, and record the <dimensions> of the manuscript, using <height> (and <width> ... for the manuscript at least...) and remembering to specify the units you are using. Inside <bindingDesc> using <binding> then <p> to describe the binding of your volume, using date attributes on <binding>

<history>

Digital facsimiles

Ένα ψηφιακό αντίγραφο `<facsimile>` αποτελείται από ψηφιακές φωτογραφίες του πρωτότυπου τεκμηρίου.

Το ψηφιοποιημένο πρωτότυπο έγγραφο μπορεί να περιέχει εικόνες σελίδων και επιπλέον κάποια μεταδεδομένα καθώς και μια κωδικοποιημένη μεταγραφή των σελίδων.

`<facsimile>` περιλαμβάνει μια αναπαράσταση της γραπτής πηγής υπό τη μορφή εικόνων

`<graphic>` υποδεικνύει την θέση κάθε γραφικού στοιχείου/τμήματος χρησιμοποιώντας το `@url` attribute

Digital facsimile edition

```
<TEI xmlns="http://www.tei-c.org/ns/1.0">  
  <teiHeader> <!-- metadata describing the edition -->  
  </teiHeader>  
  <facsimile>  
    <graphic url="page01.jpg" />  
    <graphic url="page02.jpg" />  
    <graphic url="page03.jpg" />  
    <graphic url="page04.jpg" />  
  </facsimile>  
</TEI>
```

Referencing digital facsimiles

```
<TEI xmlns="http://www.tei-c.org/ns/1.0">
  <teiHeader> <!--...-->
</teiHeader>
<text>
  <pb facs="page1.png"/>
    <!-- text contained on page 1 is encoded here -->
  <pb facs="page2.png"/>
    <!-- text contained on page 2 is encoded here -->
</text>
</TEI>
```


Facsimile and transcription

```
<TEI xmlns="http://www.tei-c.org/ns/1.0">
<teiHeader> <!--...--> </teiHeader>
<facsimile> <!--...--> </facsimile>
<text> <pb />
<!-- text contained on page 1 is encoded here --> <pb />
<!-- text contained on page 2 is encoded here -->
</text>
</TEI>
```

Surface and zone

`<surface>` ορίζει την επιφάνεια γραφής ως έναν ορισμένο χώρο με συντεταγμένες δύο διαστάσεων (two-dimensional coordinate space)

`<zone>` ορίζει μια επιμέρους περιοχή στην επιφάνεια με τη χρήση συντεταγμένων

`@points` μια σειρά από ζεύγη σημείων που ορίζουν την περιοχή κειμένου (x,y).

Τα `@ulx`, `@uly`, `@lrx`, `@lry` δορίζουν τα νοητά όρια του αντιγράφου, επάνω δεξιά και κάτω αριστερά γωνία του of a rectangle.

Προκειμένου να εντοπίσετε συντεταγμένες στο ψηφιακό αντίγραφό σας, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το Oxygen facsimile plugin, το οποίο μπορείτε να κατεβάσετε & να ενσωματώσετε στον Oxygen editor: github.com/oxygenxml/TEI-Facsimile-Plugin

Surface and zone

Το `<surface>` περιλαμβάνει το γραφικό στοιχείο `<graphic>` που περιγράφει το σύνολο της επιφάνειας του `<facsimile>`

```
<facsimile>
<surface ulx="0" uly="0" lrx="200" lry="300">
<graphic url="Bovelles-49r.png" />
</surface>
</facsimile>
```

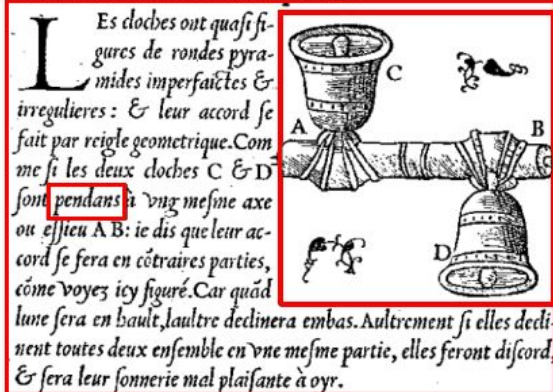
Στο παρακάτω παράδειγμα περιγράφονται κάθε μια από τις 4 ζώνες που σημειώνονται στο `<facsimile>`

```
<facsimile>
<surface ulx="0" uly="0" lrx="200" lry="300">
  <graphic url="Bovelles-49r.png" />
  <zone ulx="25" uly="25" lrx="180" lry="60"> <!-- contains
the title --> </zone>
  <zone ulx="28" uly="75" lrx="175" lry="178"/> <!--
contains the paragraph in italics -->
  <zone ulx="105" uly="76" lrx="175" lry="160"/> <!--
contains the figure -->
  <zone ulx="45" uly="125" lrx="60" lry="130"/> <!-- contains
the word "pendans" -->
</surface>
</facsimile>
```

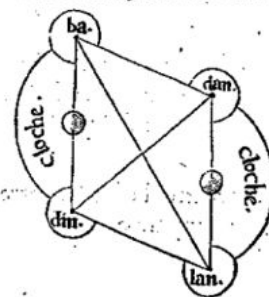
¶ DV SON ET ACCORD DES CLOCHES ET
des alleures des cheuaulx, chariotz & charges, des fontaines:&c
encyclie du monde, & de la dimension du corps humain.

Chapitre septiesme.

1 ¶ Le son & accord des cloches pendans en vng mesme
axe, est fait en contraires parties.

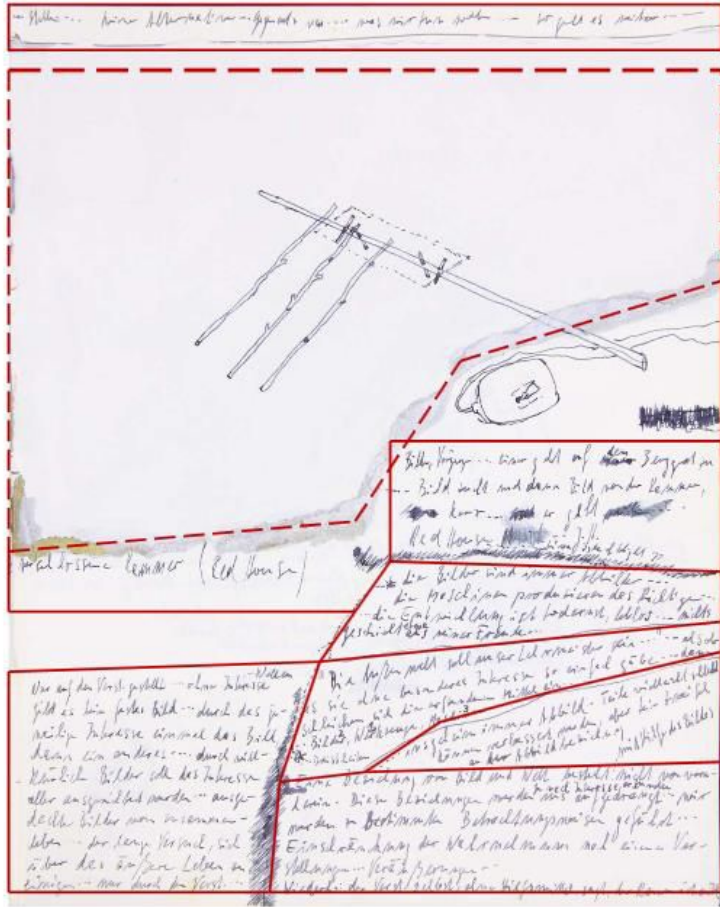

2 ¶ Le vray accord de deux cloches par lattouchement
des bataulx, est fait diametralement.

Chascune cloche a deux diuers costez, entre lesquels le batail touche par diuerses fois. Et à cause que laccord de deux cloches se fait par linclination delles en diuerses & contraires parties: Il fault que le diēt accord se fasse diametralemēt
G.j.

Surface and zone

Πόσα <zones>?

```
<zone points="0,29 534,20 536,215 334,282  
259,376 0,409" />
```

Combining Transcription with Facsimile

Η μεταγραφή μπορεί να χορηγείται **παράλληλα (parallel)** με το `<facsimile>`, ή να είναι **ενσωματωμένη (embedded | documentary)**.

1. Αν η μεταγραφή θεωρείται ως *αυτόνομο κείμενο* και οργανώνεται *αυτόνομα και ανεξάρτητα* από την φυσική της υλοποίηση στο έγγραφο, η προτεινόμενη πρακτική είναι να χρησιμοποιείται το `<text>` προκειμένου να αποδωθεί το δομημένο κείμενο και να παρουσιαστεί **παράλληλα**.
2. Αν η μεταγραφή προβλέπει να δίνει προτεραιότητα στην διαδικασία δημιουργίας του ίδιου του εγγράφου στη σημερινή εκδοχή του παρά στην αναπαράστασή του, προτιμάται να χρησιμοποιηθεί το `<sourceDoc>` στοιχείο και να αποδοθεί ως **ενσωματωμένη** μεταγραφή.

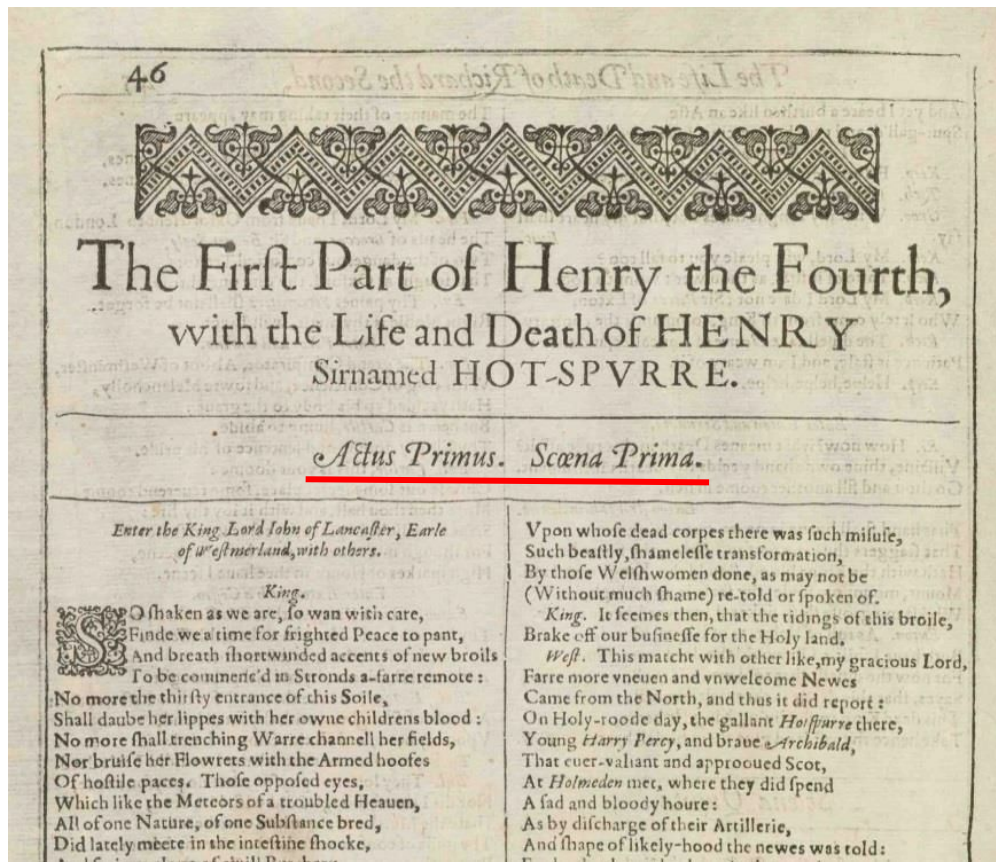
Parallel Transcription: Text to Image

Μια πρακτική παράλληλης μεταγραφής χρησιμοποιείται προκειμένου να ευθυγραμμίσει τη μεταγραφή μιας σελίδας με τα αντίστοιχα `<surface>` και `<zone>` της εικόνας.

Τα `@facsimile` attributes στο κείμενο αντιστοιχούν με τα `@xml:id` στην περιοχή του facsimile .

Parallel Transcription: Text to Image

```
<TEI
xmlns="http://www.tei-c.org/ns/1.0"
>
<teiHeader> <!-- metadata
describing the edition -->
</teiHeader>
<facsimile>
<surface xml:id="ff46"> <graphic
url="ff46.png" />
<zone xml:id="ff46-z2" /> </surface>
</facsimile>
<text> <body> <div>
<pb n="49" facs="#ff46" />...
<head facs="#ff46-z2">Actus Primus.
Scena Prima.</head>
</div> </body>
</text>
```


A documentary - embedded transcription - <sourceDoc>

Το <sourceDoc> περιέχει την μεταγραφή ενός εγγράφου που αναπαριστά το κείμενο ως φυσική επιφάνεια ενός εγγράφου χωρίς ερμηνευτική ή κριτική πρόθεση πάνω στο κείμενο (*dossier génétique*). Μια ενσωματωμένη μεταγραφή είναι αυτή στην οποία οι λέξεις και άλλα γραφηματικά/ γραπτά ίχνη κωδικοποιούνται ως υποσυστατικά στοιχείων που αναπαριστούν τις φυσικές επιφάνειες που τα φέρουν κι όχι ανεξάρτητα από αυτές.

Όπως και με το <facsimile>, το <sourceDoc> συνήθως περιέχει ένα ή παραπάνω <surface> στοιχεία, <zone> και <line> στοιχεία.

Το <line> είναι μια εξειδίκευση του <zone> που περιέχει την μεταγραφή μιας τοπογραφικής γραμμής στο αρχικό έγγραφο.

Επιτρέπεται ένα μικρό σύνολο εκδοτικών σχολίων (editorial markup) (<add>, , <unclear>, etc.) αλλά μόνο στοιχεία που δεν είναι ερμηνευτικής φύσης, όπως <persName>.

A documentary (embedded) transcription

```
<TEI xmlns="http://www.tei-c.org/ns/1.0">
  <teiHeader> <!-- metadata --> </teiHeader>
  <sourceDoc>
    <surface>
      <zone>
        <line><!-- Transcription of the first line
--></line> </zone>
      </surface>
    </sourceDoc>
  </TEI>
```

```

<sourceDoc>
<surface>
<zone>
  <line>Poem</line>
  <line>As in Visions of - at</line>
  <line>night -</line>
  <line>All sorts of fancies running
through</line>
  <line>the head</line>
</zone>
<zone>
  <surface type="newsprint"
attachment="glue" flipping="false">
    <zone>Spring has just set in here,
and the weather[...] a steamer </zone>
<metamark function="sequence">2</metamark>
  </surface>
  </zone>
  <zone>
<surface type="newsprint"
attachment="glue" flipping="false">
  <zone>"The shores on either side of
the Sound are... The In- </zone>
  <metamark
function="sequence">3</metamark>
  </surface>
  </zone>
</surface>
</sourceDoc>

```

Poem
 As in Visions of — — at
 night —
 all sorts of fancies running through
 the head

2
 "Spring has just set in here, and the weather is truly delightful. We have the biggest pond (Puget Sound) and the finest fish in the world. They are so abundant, and the waters so placid, that the Indians spear instead of hook them. All night long one can see them shooting across the water in their canoes, and bearing aloft their torches. They usually manage to load down their boats with salmon, codfish and flounders, till the night gives place to day. Although the narrowest part of the Sound in this vicinity is four miles, and the widest ten, days succeed days without a ripple disturbing its broad expanse, save when made by the paddle-wheels of a steamer."

3
 "The shores on either side of the Sound are skirted with dense timber, and on the tops are to be seen the eyrie of the eagle. At a distance of fifty miles the coast range of mountains are distinctly visible. These are covered with perpetual snow."

"Balls and parties are of frequent occurrence. When one is given, the "rural districts" are well represented. Married couples think nothing of riding in on horseback, with infants in their arms, through heavy rains, distances of five or ten miles. From fifty to one hundred couple may be seen at a single ball. The In-

— Δεν έχουν αυτά σημασία, φωνάζει. Είναι εφήμερα. Ακούσατε το λόγο του Θεού, τον αιώνιο!

— Άνοίγει μία τεράστια Βίβλο με μαυρισμένα, πολυδιαβασμένα, γιομάτα ιδρώτα και δαχτυλιές φύλλα και ξεφυλάξει.

— Ακούσατε το λόγο του Θεού!

Μιλάει για τόν Παράδεισο και την Κόλαση, μα κανένας δέ λυγώνει. Άστος επιμένει, ρίχνει γοερές κραυγές, οι φλέβες του λαιμού του φουσκώνουν, τόν λυποῦμαι και σταματώ μπροστά του. Σιγά σιγά, ερχονται γύρω μου κι άλλα, γοιές, γερόντοι, αγαθοί αστοί, κοπέλες με ξανθές λιναρένιες πλεξούδες. Ένας διπλόμου χοντρος άνθρωπος του λαού, γιομάτος αίμα, αγριέβει. Κόβει το ρήτορα, έχει απορίες. Φοβερά ερωτήματα τόν ταράζουν.

— Έχω λέει βούληση, φωνάζει, να ή οχι; Ο Θεός κάνει ό,τι θέλει ή εγώ; Κι αν δεν έχω λέει βούληση, γιατί ή

Κόλαση, γιατί ή Παράδεισο! Τί φταίω εγώ; Γιατί ν' αμείβουμαι; Γιατί να τιμωροῦμαι;

— Ίδου, χειρονομούσε, άνοιγε το στόμα του, όλα τα μπροστινά του δόντια, τα πάνω και τα κάτω, του λείπαν, τσέβδιζε. Κ' η αγωνία του με την τσεβδη λαλιά γίνονταν, ακόμα φοριχτότερη γιατί γίνονταν πιο κωμική.

Άξαφνα, την ώρα που φώναζε, μια στεγνή, στεγνή, χωρίς στήθια γερόντοκόρη, προβαίνει αμήλητη πίσω από τον ρήτορα. Τέτοια ζωγραφίζουν το Μεσαίωνα την πανούκλα. Ξεδίπλωσε μια σημαία γαλανή με άσπρα χράματα, κεφαλαία: «Μετα το θάνατο ή Δεύτερα Παρονοσία». Κοίταξε με κορά μπλε ματάκια τον άνθρωπο του λαού που ήθελε συζήτηση κι αφτος έκλεισε το στόμα του και λούφαξε. Η Πανούκλα εξαφανίστηκε.

Τό βράδι πέφτει σιγά σιγά. Ανάλαφρη

Γράφετε μήτερα μαζεύετε να μωσαις άγρια / ημερίδα / με
να μωσαις, χαμώθηκε ο τσικιό και μαζεύετε να μωσαις. Άγρια, μαζεύετε.
Μα αντίγραφο, γράφετε από το ρότορο, σκληρότομο, ενώ άλλος χορός
από όμοια έφαιτο άγρια / ημερίδα. Οι' δυ' χοροί' τώρα στέκονται
αδύναμα, ο ένας αντίγραφο στο άλλον.
Άνεβάνη ο άνθρωπος κι έλατ σε' μιαί άγρια, σε' κίνηση
από άγρια στο λαμό το κι χιχίς να μαζεύετε να γράφετε κι
έχει ειδήνη. Οι' δυ' κορυφές άρχισαν κι σιχαχόμωδη μηχανή για
το στόμα, μιαί άγρια, μηχανή για το άνθρωπο, για το στόμα, μηχανή
για το λούκι. Κάτω πλάτος οι' χοροί' μαζεύετε, μαζεύετε. (Το ένας
αδύνατος ήρωας) αγγαίρια, από το ένα χορό στο άλλον, γιο.
μάτια λαβυρινθία / γιδάματα, ο Χριστός.

Μαροσιόμο στο έθνος ήτο άσπαστο σάκος βετι-
λίζοντα. καί, κι αινίτικ σιχαχίς κι γομφίος. Ο θείονος
(αίμα και λίβε Χριστού) κι ο άνθρωπος κι άγνια / μαζεύετε

Μεταγραφή σε TEI και πρωτογενείς πηγές

Ένα TEI έγγραφο που αναπαριστά πρωτογενείς πηγές μπορεί να έχει δομή μια από τις παρακάτω :

<TEI header> & <text> element

<TEI header> & <facsimile> element

<TEI header> & <sourceDoc> element

<TEI header>, a <facsimile> element, and a text element

<TEI header>, one or more <sourceDoc> or <facsimile> elements,
and a <text> element

Editorial phrase-level elements

Elements already encountered in the **core** module: <abbr>, <add>, <choice>, <corr>, , <expan>, <gap>, <orig>, <reg>, <sic>, <unclear>

Additional elements from the **transcr** module: <am>, <damage>, <ex>, <metamark>, <mod>, <redo>, <restore>, <retrace>, <space>, <subst>, <supplied>, <surplus>, <transpose>, <undo>

Ευχαριστώ!

Απορίες;;;

Υλικό χρησιμοποιήθηκε από:

- Ψηφιακό Μουσείο Μακρονήσου
- Ακαδημία Αθηνών- συλλογή Νίκου Καζανζάκη
- Ψηφιακό Αρχείο Ι. Καποδίστρια
- Αρχείο Μένη Κουμανταρέα (δημοσίευση lifo.gr)
- Oxford summer school 2015 & 2016 (special thanks to James Cummings, Elena Spadini, Martina Scholger, Magdalena Turska)
- DiXiT camps